

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

52. An acceptum pro eo, quod ex Charitate solum, aut alterius virtutis obligatio erat debitum, quis teneatur restituere? Ex an iudex, si forte circa litem aliquam est varietas opinionum, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

tom. 2. tr. 32. c. 8. n. 185. & Layman in Theol. mor. lib. 3. sect. 5. n. 2. c. 6. n. 1. ubi sic asserit. Probabile est, quod neque si contra iustitiam peccet, vel ad restitutionem teneatur, qui, Ecclesiastici beneficii collatorem, iam determinatum ad alicui conferendum suatione, aut precibus eo perducit, ut sibi, vel alteri etiam minus digno conferatur. Ita Layman, qui citat etiam Adrianum, Toletum, & Sa. Vide etiam Azorium p. 3. lib. 4. c. 9. n. 3.

3. Ratio est, ut bene explicat Gutierrez can. 99. lib. 3. c. 1. n. 47. cum aliis, nam qui confert Ecclesiasticum beneficium, proprie nullam iniuriam infert digniori, si eo praetermissio conferat minus digno, & consequenter contra Valsq. ubi supra, neque ille iniuriam infert, qui collatorem suatione, aut precibus, ad id faciendum monet; neque collatoris peccato ita suadens cooperatur adversus dignorem, unde neuter restitutionem illi facere tenetur, quippe ei beneficium proprie, & strictè debitum non erat. Post haec scripta inveni Bonacinam de contr. disp. 1. q. 2. punct. 12. n. 7. primam sententiam cum Valsquez, & aliis tenere; sed tu turò potes secundam opinionem amplecti.

RESOL. LII

An acceptum pro eo, quod ex charitate solum aut alterius virtutis obligatio erat debitum, quis teneatur restituere?

Et an iudex, si forte circa litem aliquam est varietas opinionum, & sententiarum, ut iudici liberum sit vivamlibet partem in iudicando sequi, possit aliquid recipere ab una parte, ut in eius potius favorem iudicet sine onere restitutionis?

Ab solute cancellis est a vit. quest. 7. no se imprima. porque en la impressiõ mas nonissima viene quitado el texto de dicha question. Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 55.

§. 1. Affirmatiuè respondet Medina de restit. q. 271. Nauarrus cap. 17. n. 33. Salonijs in 2. 2. q. 62. art. 5. contr. 3. Couarruias n. reg. peccatum. part. 2. §. 2. Carbo de rest. qu. 5. & alij, unde ex mente dictorum, si alicui detur aliquid ne fornicetur, ne blasphemet, &c. esset restituendum.

2. Sed contrariam sententiam puto probabiliorem, quam tuerent Sotus de iust. lib. 4. qu. 7. art. 2. Valentia in 2. 2. qu. 6. punct. 5. & Lessius lib. 2. c. 14. dub. 9. n. 72. qui n. 69. excipit ea, quae nullam habent difficultatem, vt odium deponere.

3. Sed nec istud, vt observat Tannerus in 2. 2. disp. 4. quest. 6. dub. 10. n. 291. caret difficultate, & voluntatis mortificatione. Ergo ita faciens, & aliquid accipiens non teneretur ad restitutionem. Notandum est tamen, stante iure naturali, quod si forte circa litem aliquam ea est varietas sententiarum, vt iudici liberum sit vivamlibet partem in iudicando sequi, esse contra iustitiam si iudex aliquid ab una parte accipiat, vt in eius potius favorem iudicet, unde in tali casu iudex tenetur ad restitutionem. Ita Tannerus ubi supra, numer. 290.

4. Licet contrariam sententiam stando in solo iure naturæ doceat Lessius in editione Parisiensi apud Bolum Theodoricum anno 1618. numer. 64. quia non tenetur ad alteram determinatè, sed liberum ei est, sequi quam maluerit; ergo si aliquid accipiat, vt hanc sequatur potius, quam illam, non facit ulli iniuriam, Consequenter patet, quia cum res non est debita, non est contra iustitiam (si solum ius naturæ spectemus) exigere pro ea re pretium, si alioquin pretio sit aestimabilis. Deinde in tali casu non accipitur pretium pro iustitia sententiæ; sed quia in hac causa hæc opinio præfertur isti, ad quod nullo modo iur-

de tenebatur. Cæteras rationes vide apud Lessiũ, quæ omnia procedunt secluso iure positivo, quod tamen id fieri prohibet, vt ipsemet Lessius loco ultimo cit. docet

RESOL. LIII.

An electores ad Maioratum, ad Cathedralam, Capellaniam, &c. & qui debent eligere pauperes, pro dividenda elemosyna, possint sine onere restitutionis pro his actibus aliqua munera recipere?

Et quid est dicendum, quando dantur duo vota æqualia, an possit iudex sine onere restitutionis accipere aliquid pro electione partis, pro qua ferat sententiam?

Et notatur Iudices, & Ministros publicos accipientes munera, sola lege positiva sibi prohibita, non esse obnoxiosos restitutioni, in foro conscientie, nulla expectata sententia, quando data fuerunt ex mera liberalitate, & amicitia, aut ex gaudio, & gratitudine. Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 59.

§. 1. Negatiuæ sententiæ tanquam probabiliori adhaereo per ea, quæ adducit Sayrus in Clavis Regia, lib. 10. tract. 5. cap. 3. numer. 8. Turrianus in 2. 2. disput. 4. dub. 3. Rebellius part. 2. lib. 18. c. 20. numer. 1. Lessius lib. 2. cap. 14. numer. 67. & alij. Et ratio est, quia omnia supradicta non conceduntur ab Electoribus, sed à fundatoribus, testatoribusque, & institutoribus Emphyteutis: quare posito quod quis sit Dominus directus, & quod alij munus electorum, aut testamentariorum spontè & voluntariè, minimeque coactè acceptarint, tenentur ex officio, & veluti ex contractu ad hanc electionem, quæ est intrinseca muneri, quod spontè & liberè acceptarunt: per hanc acceptationem se ad id spontè obligarunt; quare non possunt postea aliquid pro ea electione accipere, & tenentur ad restitutionem pretij, si quod fortè ob eam rem acceptarunt. Et ita etiam docet Fagundez in præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 8. c. 26. n. 41.

2. Sed non desinam hic adnotare affirmatiuam sententiam probabilem existimare Fagundez ubi supra n. 40. pro qua numer. 39. adducit Rodriguez, Lopez, & Bannez: quia in prædictis casibus datur locus favori, seu gratificationi, vt aiunt, possessor enim Maioratus ex consanguineis potest præferre vnum, quem maluerit in æquali gradu. Item Administrator Capellæ potest eligere hoc monasterium præ illo, vt in eo aedificet, ac constituat Capellam cum suis emolumentis: & cæteris paribus potest eligere hunc pauperem præ illo, & idem ex suffragantibus ad Cathedras, quando oppositores sunt æquales: atqui illa prælatio pendet ex voluntate, libertate, & favore eligentis, quia non est debita huic determinatæ personæ: poterat enim alter sine illius iniuria præferri, ergo videtur pretio aestimabilis, quia est valde utilis hominibus, & consequenter vendi potest.

3. Unde ex his posset aliquis inferre, seclusa prohibitione iuris positivi vetantis & prohibentis munerum receptiones, quando dantur duo vota æqualia, posse iudicem licitè aliquid accipere pro electione partis, pro qua ferat sententiam. Et hanc opinionem præter Lessium à me in 3. part. tract. 5. resolut. 55. citatum probabilem esse putat nouissimè, Fagundez loco citato, numer. 34. & iter Lusitanus Fragofo in Regim. Christ. Reipub. tom. 1. lib. 4. disputat. 9. numer. 42. nec, & hic quibus etiam adde Trullench in Decal. tom. 2. lib. 8. cap. 1. dub. 6. numer. 10. Neque hæc opinio videtur leui inniti fundamento: quia illa sententia iusta non est debita huic parti determinatæ: potest enim iustus iudex sine iniuria illius pro alia parte ferre sententiam, & lectio illius partis, pro qua est ferenda sententia,

Quæ hic est ref. antecess. §. Sed nec, & hic infra lege doctrinam §. seq. huius Resol. & aliorum eius annot.